

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 777

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 6 juli 2023

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Vroegtijdige schoolverlaters - Evolutie

Het aantal jongeren dat de school vroegtijdig verlaat, is opnieuw gestegen, volgens nieuwe cijfers van Statistiek Vlaanderen. Na een aanzienlijke dip van het aantal schoolverlaters in het schooljaar 2019-2020 naar 9,7%, verliet in het schooljaar 2020-2021 opnieuw 12% van de jongeren vroegtijdig de school. Dat betekent dus dat bijna 1 op de 8 Vlaamse jongeren de school verlaat voor hun 18e, waardoor we opnieuw op het niveau van voor corona zitten.

De situatie is vooral precair in het deeltijds beroepsonderwijs waar 57,1 procent van de jongeren uitstroomt zonder diploma, gevolgd door het bso (19,3 procent). In het algemeen secundair onderwijs (aso) gaat het over 2,8 procent. Verder is er een opvallend verschil op te merken tussen het aantal jongens (15,1%) dat school verlaat ten opzichte van het aantal meisjes (8,7%). Er lijkt eveneens een verschil te zijn tussen leerlingen die een schoolse achterstand hebben ten opzichte van leerlingen die dat niet hebben. Leerlingen die geen schoolse achterstand hebben en die toch de school verlaten, maken slechts 1,5% uit van het aantal schoolverlaters. Bij jongeren met 1 jaar achterstand stijgt dat aantal al naar 15,8%, terwijl maar liefst 53,1% van de jongeren met meer dan 2 jaar schoolse achterstand de school verliet.

Met 'vroegtijdige schoolverlaters' of 'ongekwalificeerde uitstroom' worden jongeren van 18 tot en met 24 jaar bedoeld die als hoogste diploma lager secundair onderwijs hebben behaald. Daaronder vallen dus alle personen die geen diploma hebben behaald van aso, kso (kunstsecundair onderwijs) of tso (technisch secundair onderwijs) van de derde graad van het voltijds secundair onderwijs of geen getuigschrift hebben van het tweede leerjaar van de derde graad voltijds bso.

Kan de minister volgende cijfers in verband met de hierboven geschetste problematiek bezorgen? Graag alle data in Excel ter beschikking stellen.

1. Graag een overzicht van de laatste vijf schooljaren van het gemiddelde proportionele aandeel ongekwalificeerde schoolverlaters per provincie waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de beide geslachten en tussen de verschillende onderwijsvormen (aso, tso, kso, bso).
 - a) Welke geografische spreiding merkt de minister op, zowel binnen Vlaanderen als binnen de provincie West-Vlaanderen?
 - i. Wat zijn daarbij de significante cijfers?

- ii. Hoe evalueert de minister die spreiding?
- b) Hoe tracht de minister de schoolachterstand van Vlaamse leerlingen aan te pakken?
 - i. Graag met een plan van aanpak, timing en budgetten.
 - ii. Zijn er specifieke aanpakken per geografisch gebied (nodig)?
- c) Hoe evalueert de minister de samenhang tussen het opleidingsniveau van de moeder en het feit dat dit de kans verhoogt dat de leerling uiteindelijk vroegtijdig de school verlaat?
- d) Hoe evalueert de minister de samenhang tussen het beschikbaar zijn van een groter aanbod aan opleidingen in de buurt van de woonplaats van de leerling of student en de kans dat de leerling of student uiteindelijk ongekwalificeerd uitstroomt?
- e) Welk plan van aanpak heeft de minister om specifiek in te gaan op de noden van leerlingen uit het bso, waarbij de schooluitval merkkelijk hoger ligt?
 - i. Graag inclusief timing en budgetten.
 - ii. Graag motivatie voor de gekozen strategie en actiepunten.
- f) Welke trends merkt de minister op?

Hoe evalueert de minister die trends?
- 2. Heeft de minister zicht op specifieke sectoren of bedrijven die zich richten op die groep van ongekwalificeerde schoolverlaters?
- 3. Graag een overzicht van schoolverlaters die het Nederlands niet als thuistaal hebben relatief ten opzichte van schoolverlaters bij wie dat wel het geval is.
 - a) Graag zo'n overzicht per provincie van de voorbije vijf schooljaren.
 - b) Welke geografische spreiding is er op te merken bij de vroege schoolverlaters?

Hoe evalueert de minister die spreiding?
 - c) Welke trends merkt de minister op?
 - d) Hoe evalueert de minister die trends?
 - e) Welk beleid zal de minister voeren om de problematiek aan te pakken?
 - f) Welke initiatieven plant de minister met het tweedekansonderwijs, de examencommissie en VDAB om te anticiperen op een scenario waarin de economie stagneert of krimpt en schoolverlaters dus opnieuw sneller in de werkloosheid zullen terechtkomen?

Graag een plan van aanpak met timing en budgetten.

4. Hoe tracht de minister jongeren op de schoolbanken te houden en tegelijk de kwaliteit van het onderwijs te vrijwaren?

Graag met een plan van aanpak, timing en budgetten.

5. a) Op welke manier zijn VDAB-opleidingen afgestemd op de opleidingen die de jongeren volgden voor ze de school verlieten?
b) Hoe tracht de minister om jonge schoolverlaters te motiveren om toch zo snel mogelijk een kwalificatie te verwerven via een traject bij VDAB?
6. De minister gaf aan dat zijn actieplan voor de preventie en aanpak van schooluitval tegen eind 2022 klaar zou zijn. Ondertussen zijn we al 2023.
a) Wat is de stand van zaken met betrekking tot dat actieplan?

Graag inclusief plan van aanpak, timing en budgetten.

- b) Welke concrete resultaten heeft de communicatiecampagne van het aanklampingsbeleid voor schoolverlaters tot nu toe opgeleverd?

Hoe evalueert de minister die resultaten

7. Welke andere initiatieven neemt de minister nog op dat vlak?

Graag met een plan van aanpak, timing en budgetten.

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 777 van 6 juli 2023
van **BRECHT WARNEZ**

Ik beantwoord alle vragen tezamen.

De gevraagde data kan de Vlaamse volksvertegenwoordiger terugvinden in Dataloep bij de rubriek 'Vroegtijdig schoolverlaten secundair onderwijs'.

Gegevens van recentere schooljaren worden momenteel nog niet vrijgegeven. De cijfers rond vroegtijdig schoolverlaten zijn immers onderdeel van de [Vlaamse Openbare Statistieken](#). Dat impliceert dat de protocollen van Statistiek Vlaanderen van toepassing zijn, met inbegrip van de afspraken op het vlak van de [publicatieagenda](#).

Een laag opleidingsniveau van de moeder kan bijdragen tot een hoger risico op vroegtijdig schoolverlaten, net zoals andere ouderkenmerken als een lage socio-economische gezinssituatie, het beroep van de ouders en de belangstelling en verwachtingen van de ouders voor de onderwijsprestaties van hun kind. Ook leerling- of schoolgebonden kenmerken als de woonplaats van de jongere of de vestigingsplaats van de school kunnen een rol spelen.

Uit de cijfers blijkt dat het grootste aandeel aan vroegtijdige schoolverlaters zich in Brussel en Antwerpen bevindt. Dat is niet verwonderlijk, aangezien jongeren in een grootstedelijke context een hoger risico lopen om ongekwalificeerd de school te verlaten. De beslissing van een jongere om vroegtijdig de school te verlaten wordt echter door verschillende factoren beïnvloed. De woonplaats van de jongere of de vestigingsplaats van zijn school is dus niet de enige factor die daarbij een rol speelt.

Om zicht te bewaren op regionale acties en partners samen te brengen werd een netwerk Samen tegen Schooluitval in het leven geroepen bestaande uit zes coördinatoren. Die netwerkcoördinatoren sluiten aan bij diverse overlegplatformen en faciliteren verschillende projectwerkingen.

Momenteel ben ik bezig met een actieplan waarin acties opgenomen worden ter preventie van vroegtijdig schoolverlaten.

De impact van de kennis van het Nederlands als instructietaal op vroegtijdig schoolverlaten mag niet worden geminimaliseerd. Aangezien PIRLS2021 erop wijst dat maar liefst 71% van leerlingen in de 4de klas van het lager onderwijs in het beste geval een middelmatige kennis van begrijpend lezen heeft, moeten we er ons zeer goed van bewust zijn welke gevolgen dat heeft voor het verdere leer- en uiteraard ook het werktraject van die leerlingen. Begrijpend lezen is uiteraard slechts de kanarie in de koolmijn. 6% onder de tienjarigen haalt op dat vlak het lage niveau niet en 23% haalt énkél het lage niveau. Ik ben ervan overtuigd dat dus ook daar veel winst te halen is en ik zet er volop op in. Ook de groep van leerlingen met een "middelmatige kennis" (42% van onze 10-jarigen) moet ons allen méér dan verontrusten. De lage kennis van het Nederlands is dus verre van een nevenaspect van het verhaal. Vandaar dus ook de belangrijke focus die ik leg op een gedegen kennis van het Nederlands.

Wat het tweedekansonderwijs betreft, verwijs ik naar de Edusprong. Via dit relanceplan voorzagen we 60 miljoen euro om het volwassenenonderwijs te versterken. Eén van de speerpunten van dit plan is het inzetten op beroepsgerichte opleidingen zodat eventueel potentiële cursisten zich kunnen om- of bijscholen. Ik verwijs graag naar de verschillende acties die in kader van deze Edusprong zijn uitgerold. Ter illustratie verwijs ik naar de regioscan waarbij de lokale arbeidsmarktbehoeften in kaart worden gebracht en waarbij het onderwijsaanbod in de lokale centra voor volwassenenonderwijs hierop inspelen.

Met uitzondering van de OKOTs en BKOTs via het volwassenenonderwijs, die zelf een regeling tot vrijstellingen hebben, en de leerjobs, waar de duur van een leerjobtraject rekening houdt met competenties die een jongere eerder al verworven heeft, zijn er geen VDAB-opleidingen die beroepskwalificerend zijn.

BIJLAGE

[Overzicht](#)